

Aulaloengud

**EUROPE:
ITS VALUES, ITS FUTURE**

**EUROOPA:
SELLE VÄÄRTUSED JA TULEVIK**

GUIDO DE MARCO

EUROPE:
ITS VALUES, ITS FUTURE

EUROOPA:
SELLE VÄÄRTUSED JA TULEVIK

TARTU ÜLIKOOL

GUIDO DE MARCO

**EUROPE:
ITS VALUES, ITS FUTURE**

Aula Lecture
Mai 4, 2001

**EUROOPA:
SELLE VÄÄRTUSED JA TULEVIK**

Aulaloeng
4. mail 2001

Tartu 2002

Tõlkinud Meelis Leesik
Keeletoimetaja Leelo Jago

© Guide de Marco, 2002

ISBN 9985-4-0246-4

Tartu Ülikooli Kirjastus
Tiigi 78, Tartu 50410
Tellimus nr. 196

Madam Prorector
Your Excellency Mr President
Madame Meri
Mr Minister
Excellencies
Mr Mayor of Tartu
Professors, Students
Ladies and Gentlemen,

Allow me to say that I feel at home, here in this illustrious seat of learning, in the heart of Estonia, in the heart of the Baltics. Having spent a considerable part of my life lecturing at the University of Malta, my *alma mater*, exploring and discovering the beauty of other centres of excellence is a unique pleasure and experience.

Universities are the backbone of a nation and its identity. For relatively small states like the Republic of Estonia and Malta, our universities assume an even greater role in the general advancement of our countries in a wider international and intellectual milieu.

Yesterday I had the privilege of laying a wreath at the Memorial for Teachers and Students who perished during the Liberty War, a perennial witness to the contribution of students and others to Estonia's liberty.

The University of Tartu, with its long history and its forward-looking academic environment, is ideally poised to provide Estonian students and people alike with the stimulus to face the challenges ahead in an ever-evolving international context.

Today, I want to share with you some reflections on a subject which I consider essential in the development of the 'idea-Europe', of the 'reality-Europe', of the essence of 'being European'.

I will start this journey into European-ness by delving into some aspects of our common European heritage.

In a geographical sense, Europe is defined by its shores to the north, to the west and to the south, namely from the Barents Sea to the Atlantic Ocean and the Mediterranean Sea. Eastwards, the vast expanse of lands, forming part of the immense Eurasian continent can lead one to consider defining frontiers, a really troublesome feat.

Historically, and therefore by implication socially, politically and culturally, Europe possesses a rich and complex pluri-millennial experience of civilisation. From the fascinating pre-historical manifestations of labour, art and architecture, to the rise of great civilisations as those of the Greeks and the Romans, to the multifaceted expressions of human endeavour throughout the ages and to this very day. Great achievements in various fields were made possible through the heterogeneous interaction of peoples and cultures over time, across lands and seas. Now I believe that we can clearly define some distinguishing aspects of what history has bequeathed us in Europe.

An essentially and prevalently Christian outlook and vision of life grafted onto Greek philosophy; the fundamental principle and belief in democracy and in the ideals of *liberté, fraternité, égalité*; the ideal and value of beauty through art, architecture, literature, and the sciences; the experience of the dawn of the industrial revolution, and diverse modes of trade and commerce. Above all, the common heritage of Europe is its concept of man in his inalienable rights which render him, in the enjoyment of such rights, superior to the totalitarian state.

This rich heritage we owe to the making of many; to great figures such as Plato and Aristotle, Cicero and

Virgil, St Thomas Aquinas and St Francis of Assisi, Dante Alighieri and Shakespeare, Leonardo da Vinci and Michelangelo, Johann Sebastian Bach and Wolfgang Amadeus Mozart, Voltaire and the Illuminists, Monet and the Impressionists, Goethe, Dostoevsky and Pirandello, Ortega y Gasset and Alexandr Solzhenitzyn. Through their endeavours and those of many others, Europe's physical and intellectual environment has been largely moulded into that in which we live. Their achievements represent an integral aspect of a shared European identity, of our common heritage.

In many ways, Europe exported its ideas and ideals, its values and its misgivings. European powers did so through missionaries, trade and colonisation. Some negative aspects of Europe were also made for export, the consequences of which are still felt in other continents to this day.

History, in the last century, has also bequeathed us the bitter experience of two conflicts of global proportions whose epicentre lay in the heart of Europe. More importantly, especially after the end of the Second World War, in order to spare future generations the scourge of war, the more positive values inherent in European societies were codified in international treaties and in the establishment of regional and international organisations.

For those who fought and suffered during the Second World War and also for us who were children during the conflict, post-war Europe presented a real challenge of loyalty — that of loyalty towards the nation state, and loyalty towards Europe to which we, who were in conflict amongst each other, do belong.

Winston Churchill, in his Strasbourg address of the 12th of August 1949, put the challenge most aptly in saying — and I'm quoting from Churchill's speech in Strasbourg:

“That primary and sacred fidelity which everyone owes to his own country is not difficult to reconcile with the broader feeling of European *cameraderie*. On the contrary, it will be found that all legitimate interests tally harmoniously and that each of us will serve our countries’ real interest and security better if we broaden our feeling both of common citizenship and sovereignty. And if we encapsulate in that feeling the whole of the continent of states and nations which share the same way of living.”

We were also parties and witnesses to half a century of ideological and power struggles between East and West which severed the natural interaction of activities on the European continent — then a divided continent. The collapse of the Soviet Union merely a decade ago signalled the end of a bipolar power struggle together with a new beginning, a brave new world of expectation.

On an intellectual and psychological plane, the fall of the Berlin Wall fuelled a general trend towards the sundering of ideologies, towards the deconstruction of the so-called ‘grand narratives’. Undoubtedly, the end of the Cold War propelled us into an age of transition. The pulling down of the Iron Curtain brought down with it the foundations of a whole system of being, not only in countries formerly under the Soviet umbrella. Within this prevailing context, in Europe and beyond, the emerging unipolar world and the prospect of an eventual multi-polar society will keep on demanding of us serious efforts at securing a climate of peace and security which the founding fathers of the United Nations Organisation worked so hard to achieve and guarantee.

Considering the fact that barely half a century ago European nations were still engaged in bitter conflict — not to mention the Cold War split between East and West — in many parts of Europe today, there has been achieved a considerable degree of desired peace, stability and prosperity.

We take stock of all this, our experience and our past and we examine our present. On the one hand, the market economy driven by the liberal policies in the United States; on the other, a huge market of the emerging tigers in the East whose enthusiasm to embrace the liberty of the markets was dampened by the fragility which this system represented.

In between there is Europe. Its long and diverse history has taught us many a lesson. Not least, we have learnt the value of the human person the hard way, in a number of ways through trial and many an error. Finally, perhaps, it has reaped some benefit.

Democracy is perhaps as old a concept in Europe as are the writings of Socrates. Yet, its real expression is only an achievement of the last half-century. The body of laws concerning the human person was born in Europe. Indeed, the example set by many a European institution has been adopted by the different continents that surround us. It was only in the past decade that the principles contained in the pages of European codes and statutes were able to be enjoyed by the peoples of a Greater Europe.

So what is it that we, as Europeans, can truly boast of?

It is in part our belief in the values that we have codified years ago. They are values that have driven the countries of Europe to instill into their social systems over the years a network that ensures a degree of security for each and every European citizen that inhabits our continent.

We have learnt that uniformity does not pay. We have set ourselves the task of building common regulations and laws, whether in terms of the European Union regulations, or whether in terms of the human rights treaties that are governed by the Council of Europe and span almost every aspect of the life of the European citizen.

Along the way we were conscious to guard against the mistakes committed in the past. We saw that each

culture, each region, each people required the ability to operate within a system which cherished diversity and tolerance. Not least because it is only in this milieu that the true expression of culture may be achieved.

The term 'subsidiarity' takes on a new meaning in this context. That decisions be taken at the level closest to those who are affected by them is a demonstration that the diversity of opinions and cultures is welcomed and sought after. For having common standards and common laws does in no way mean having uniformity.

Within Europe, we have witnessed two opposing trends. On the economic level, we have seen the convergence of systems to enable the generation of commerce without barriers. At the same time, we have witnessed a growing understanding between the peoples and cultures of Europe, an understanding of diversity which remains the driving force for the peoples of Europe. Bringing down barriers in terms of trade will also bring down barriers between peoples and between cultures. It will give them the opportunity to enjoy the diversity of cultures.

Moreover, the values we share, we share in common. This is the true essence of unity in diversity: where we can pool resources to build unity of purpose and at the same time build upon that which is an expression of diversity.

For this is the wealth of Europe: its ability to boast of the many jewels of culture and history that it cherishes.

This assumes even greater importance with the enlargement of the European Union. For every time the Union expands, to the north or to the east, to the west or to the south, it is enriched with the different cultures that partake of the development of the Union.

This is a unique example of co-operation and institution-building in Europe. And it is this which will make of Europe a continent able to thrive in a globalising world. For developments have taken place at a rapid pace and will continue to accelerate in future. Having the ability to

build a continent on a common approach which embraces diversity will remain key to the success of Europe.

Mr President, Ladies and Gentlemen,

Estonia and Malta are both European countries, acting within relatively different geo-political contexts. Your country has recently re-acquired its Independence. As an independent country, you have made great strides towards ensuring that you enjoy higher standards of living. The population of Estonia is also aware of a 'duality' of belongingness: you are both a Baltic country, and a European nation. These two aspects are no contradiction but definitely complement each other.

Lying at the centre of the Mediterranean, Malta, since Independence thirty-seven years ago only, has constantly promoted a Mediterranean agenda onto the table of European security and stability considerations. We believe it essential to advance discussion between cultures and peoples where often there appeared to be a dialogue among the deaf, in a region where disparities and differences can lead to rapidly deteriorating peace and stability guarantees. The Maltese people are ever aware of their Mediterranean and European heritage, identity and responsibilities. I believe that these two aspects not only complement each other, but also enrich us as a people.

For Estonians and Maltese, for Germans and Portuguese, for Croats and Icelanders, it is a matter of evaluating our position within the diverse concentric circles of belongingness. Whether in the Baltic or in the Balkans, in Eastern Europe or in the Mediterranean, whether acting in a global environment, fundamental to this is our European heritage, a unique heritage, rich in its diversity.

Aware of our common values and as aptly enshrined in the statutes and conventions of the Council of Europe and other international bodies, I believe that we can face our common future with a measure of optimism.

Though there may be divergences of opinion within our nation states as to membership of the European Union or the building of some kind of other relationship,

we are together building our *maison commune*, our Europe. This Europe has to be close to the people; not a bureaucrat's Europe but a peoples' Europe; not the 'creation' of a European identity but the assertion of a European 'belongingness'; not a return to a nationalism but the building of a common citizenship and a shared sovereignty. For this Europe to succeed, it has to seek its legitimacy in the sovereign will of the people within the different nation-states. We have to build on that collective memory of us Europeans, memories of past strife but also memories of great achievements.

Ernest Renan, defining what is a nation in his lecture at the Sorbonne in 1882 stated: "The essence of a nation is that all its people have a great deal in common and also that they have forgotten a great deal."

If we were to apply this to our concept of Europe, its values, its future, we can say that the essence of Europe lies in that all its peoples have a great deal in common and also that they have forgotten a great deal.

This I believe is our *maison commune*.

Here in my view lies our future.

Thank you so much.

Q: What do you think about the relations between Malta and Estonia in the context of accession negotiations?

A: I think that we have to look at the relations between our two countries as developing bilateral relations within a European dimension. Let me explain what I have in mind. In 1999, my Foreign Affairs minister visited Estonia; a few months ago your Prime Minister came to visit Malta. Now I'm here in Tartu. I hope that in the coming months to have the honour and the pleasure of seeing your President and *Madame Meri* in my country. Now

why are we doing this? We are doing this because I believe that here are two countries considered to be rather small within a certain context and whose governments have both undertaken the road of negotiations leading towards membership of the European Union. How do we want to see our future? We want to ensure that if our peoples decide for joining the European Union we'll not be strangers to each other. We want to ensure that without the ganging up — small countries against larger countries — which would be a fatal mistake for us all. The fact that we know each other and we have been working together even through the difficult period of negotiations shows that we are getting to understand each other and therefore our cooperation, our collaboration, eventually within the European Union, really is the will of the sovereign peoples of our two countries; it shows that we can act in closer understanding of each other. So my approach to the relations between Estonia and Malta is very clear and very simple at the same time. We need each other. We have to know each other to be able to understand each other and need each other even more. Together within the European Union we can contribute to the strengthening of the Union. Estonia has much to give to the European union. It will bring to the Union its role as a country of the border and it has experiences of that border — much more than any other country does, and it can eventually serve as a bridge according to circumstances as they will evolve. Malta at the heart of the Mediterranean has had quite some experience in dealing with Mediterranean issues: is the Mediterranean going to be a great divide or a sea which will one day be a *mare nostrum* indeed? I think this is the way in which we have to grow to understand each other and we can achieve this through trade, through commerce, through close political relations and through better understanding. That is why this explains my visit to Estonia and my visit to the seat of learning which is Tartu. I wanted to see for myself how you look at

Europe, its values, its future from this seat of learning and how these values and this future link our two countries.

Q: Mr President, could you comment, from the Maltese perspective, on the idea of Chancellor Schröder's proposal for a European constitution?

A: Let me put it this way. I have to give you part of my own personal background to help you understand my answer to your question. In my student days — and I'm referring to the late 40s early 50s — I was a convinced federalist. If you want to know more, I believe that once a federalist you're always a federalist, but I think you have to be very careful. Some people think that idealists can't be realists. Idealists can be realists. Indeed, a true idealist has to be a realist. What do I mean by this? I'm saying that an idealist and a realist are one who knows when the time is ripe for one's idea to be implemented. Now the issue is this: is the time ripe for this kind of federalism — if you want to call it federalism? I believe that Europe is not something that can be imposed. My idea, which you heard me express during this lecture, is that Europe has to be a Europe of the peoples and therefore ideas have to emerge and mature in the process of time. Eating a fruit good as it might be before the time is mature to eat it can cause you serious stomach pain. So my own thinking is that it is good to launch ideas — even though these ideas may already be 50 years old — but the question remains: is the time ripe to think in these terms or are we at the moment still in a situation where we should be rather concerned about the twelve countries which are hoping to join the EU within the coming years, some of them thinking in terms of the first enlargement. Is it wise to think federalist at this stage? Is it wise — especially for countries like mine, which is a small country — at this stage to go federalist before

there is that feeling in Europe that one is German after one is European, that one is Spanish after one is European, that one is Maltese after one is European. I think we need more generations for us in Europe to start thinking that we are Europeans first. For this we require some time. In Bismarck's time it must have been rather difficult for a person from Bavaria to think that he is German. Even today as you enter Bavaria you see a great placard: "The Free State of Bavaria". However, today even a Bavarian thinks that he's German before he's Bavarian — I think so at least. But this has meant that it took more than a century plus some very serious wars, before Bavarians, Hessians and Prussians became Germans first. Also Europe will have to pass through this experience. So my understanding is: the idea is very good. It is an idea which I embraced 50 years ago. It is an idea which I would like to see realised in the due course of time, in the ripeness of time.

Austatud proua prorektor
Teie Ekstsellents härra President
Lugupeetud proua Meri
Härra minister
Ekstsellentsid
Tartu linnapea
Õppejõud ja üliõpilased
Daamid ja härrad

Lubage mul öelda, et tunnen end siin, Balti regiooni ja Eesti südames asetsevas haridustemplis, koduselt. Olles veetnud suurema osa oma elust õppejõuna Malta Ülikoolis — minu *alma mater*'is, on mul alati suur heameel avastada enda jaoks uusi suurepäraseid hariduskeskusi ja neid nende eripärasest kauniduses tundma õppida.

Ülikoolid on rahvaste ja nende identiteedi selgroog. Väikeste riikide puhul, nagu on Malta ja Eesti, tõuseb ülikoolide tähtsus riikide edendamisel laiemas rahvusvahelises ja intellektuaalses kontekstis aga veelgi.

Eile oli mul au asetada pärg Vabadussõjas langenud õppejõudude ja üliõpilaste ausambale, mis jääb igavesti tunnistajaks üliõpilaste ja kogu rahva panusele Eesti iseseisvusse.

Oma pikaajaliste traditsioonide ja progressiivselt meelestatud akadeemilise õhustikuga on Tartu Ülikoolil ideaalne asend stimuleerimaks üliõpilasi ja kogu Eesti rahvast käsitlema üha arenevas rahvusvahelises kontekstis teie ees kerkivaid väljakutseid.

Täna tahaksin jagada teiega mõningaid mõtteid teemal, mille arvan olevat keskse tähtsusega Euroopa idee, Euroopa tegelikkuse ja eurooplaseks olemise suhtes. Teema käsitlust alustan pilgu heitmisega mõnede meie ühise Euroopa pärandi tahkudele.

Geograafiliselt on Euroopa piiritletud põhja-, lääne- ja lõunapoolse rannajoonega, ulatudes nõnda Barentsi merest ning Atlandi ookeanist Vahemereni. Vaadates aga idas laiuvat ääretut Euraasia mandriala, tuleb piiride määramine tunnistada tõeliselt keeruliseks ülesandeks.

Ajaloolisest — ja seega ka ühiskondlikust, poliitilisest ja kultuurilisest vaatepunktist on Euroopal ette näidata rikas ja mitmekülgne mitme tuhande aastane tsivilisatsioonikogemus. Eelajaloolisest perioodist pärinevatest kunsti-, käsitöö- ja arhitektuurimälestistest kuni suurte Kreeka ja Rooma tsivilisatsioonideni ning sealt järgnevaid sajandeid ilmestanud inimtüüpluste spektri kaudu tänaseni on mitme valdkonna suured edusammud saanud võimalikuks tänu rahvaid ja kultuure ajas ja ruumis ühendavatele, maid ja meresid ületavatele avukatele kokku puutepunktidele. Siinkohal võiksime proovida rõhutada olulisemaid momente meie Euroopas ajaloo pärandatust.

Need on põhiliselt ja ülekaalukalt Kreeka filosoofiale tuginev kristlik maailmavaade ja elukäsitlus, ühiskonna aluspõhimõtteks olev usk demokraatiasse ning vabaduse, võrdsuse ja vendluse ideaalidesse, samuti kunstis, arhitektuuris, kirjanduses ja teadustes avalduva ilu väärtustamine ja austamine; tööstusrevolutsiooni koidiku kogemus ning mitmesugused äri- ja kaubandussidemed. Üle kõige aga seisab eurooplaste ühises pärandis mõte inimese võrandsamatutest põhiõigustest, mis tõstavad neid õigusi elluviivad inimesed totalitaarsest riigist kõrgemale.

Selle rikka pärandi eest peame tänama paljusid suurkujusid, nagu Platon, Aristoteles, Cicero ja Vergilius, Aquino Thomas ja Assisi Franciscus, Dante Alighieri ja Shakespeare, Leonardo da Vinci ja Michelangelo, Johann Sebastian Bach ja Wolfgang Amadeus Mozart, Voltaire ja valgustajad, Monet ja impressionistid, Goethe, Dosto-

jevski ja Pirandello, Ortega y Gasset ja Aleksandr Solženitsõn. Nende ja paljude teiste töö on kujundanud Euroopa füüsilise ja vaimse olustiku niisuguseks, nagu see tänapäeval on. Nende saavutused on meie ühise pärandi — euroopaliku identiteedi — lahutamatu osa.

Euroopa on mitmel viisil levitanud oma ideid ja ideaale, väärtusi ja kahtlusi. Euroopa suurriigid tegid seda nii misjonäride saatmisega laia maailma kui ka kaubanduse ja koloniseerimisega. Muu hulgas viisid eurooplased võõrsile ka oma kultuuride negatiivseid jooni, mille tagajärjed annavad teistel mandritel end tunda tänapäevalgi.

Ajalugu on viimase sajandiga pärandanud meile kibeda kogemuse kahest ülemaailmse ulatusega konfliktist, mille lähtepunkt asus Euroopa südames. Väga tähtsaks tuleb pidada tõsiasi, et iseäranis pärast Teise maailmasõja lõppu on tulevaste põlvete sõjaõudustest säästmiseks Euroopa ühiskondade positiivsemaid jooni kirjutatud riikidevahelistesse lepingutesse ning neile tuginedes rajatud regionaalseid ja ülemaailmseid koostööorganisatsioone.

Neile, kes võitlesid ja kannatasid Teise maailmasõja ajal, nagu ka meile, kes me olime toona lapsed, kujutas sõjajärgne Euroopa endast paljuski väljakutset lojaalsusele — lojaalsusele, mida me tunnetame nii oma rahvusriigi kui ka üle kõigi meie omavaheliste tülide võlvuva Euroopa suhtes.

Strasbourgis 12. augustil 1949. aastal peetud kõnes väljendas Winston Churchill seda väljakutset väga hästi — ma tsiteerin:

“Seda esmast ja püha lojaalsuskohustust, mille igaüks oma riigile võlgneb, ei ole raske lepitada laiema Euroopa küünarnukitundega. Vastupidi, me näeme, et kõik õiguspärased huvid koonduvad siin ühte harmoonilisse tervikusse ning et me teenime oma riikide tegelikke huve ja julgeolekut paremini, kui laiendame oma arusaamu ühisest kodakondsusest ja suveräänsusest — eriti kui me hõlmame selle tundega kogu maailmajao mandri riigid ja rahvad, kes elavad samamoodi nagu meie.”

Seepeale olime osalised ja samas kõrvaltvaatajad, poole sajandi pikkuses Ida ja Lääne võimuvõitluses, mis lõikas läbi Euroopas — siis jagatud maailmajaos — tavaliselt toimunud loomulikud sidemed ja suhtluse. Nõukogude Liidu lagunemine pelgalt kümmekond aastat tagasi kuulutas kahepooluselise võimuvõitluse perioodi lõppu maailmas ning lootusest tulvil hea uue ilma algust.

Intellektuaalselt ja psühholoogiliselt võimendas Berliini müüri langemine üldist suundumust ideoloogiate taandamisele, nõndanimetatud "suurte ajalooliste jutustuste" dekonstrueerimisele. Kahtlemata heitis külma sõja lõppemine meid üleminekuperioodi. Raudse eesriide maharebimine viis endaga ka kogu senise elu alustalad, ning seda mitte ainult endise Nõukogude bloki riikides. Nii-suguses kontekstis nii Euroopas kui ka mujal nõuavad kujunev ühepooluseline maailmakord ning silmapiiril terendav mitmepooluseline ühiskonna perspektiiv meil suuri jõupingutusi tagamaks rahu ja julgeolekut, mille poole ÜRO asutajad nii pingsalt püüdisid ning mida nad saavutada soovisid.

Arvestades seda, et vaid pool sajandit tagasi olid Euroopa rahvad ikka veel üksteisega vaenujalal — rääkimata külma sõja põhjustatud lõhest Ida ja Lääne vahel — on mitmetes Euroopa piirkondades nüüdseks suuresti jõutud soovitud rahu, stabiilsuse ja õitsengu aega.

Heitkem veel kord pilk ülaltoodud arengule ja hinnakem meie praegust olukorda. Ühelt poolt on meil turumajandus, mida suunab Ameerika Ühendriikide liberaalne poliitika, teiselt poolt aga tohutu tõusev turg Idas kerkivate tiigermajandustega, kelle turuvabaduse omaksvõtmisel ilmutatud entusiasmi on aga süsteemi enese haprus nüüdseks mõneti pärssinud.

Nende kahe vahel on Euroopa. Selle pikk ja mitmekesine ajalugu on meile andnud palju õppetunde. Kaugelt mitte vähim oluline on see asjaolu, et olgugi katse ja arvukate eksituste meetodil, oleme õppinud väärtustama inimest. Lõppkokkuvõttes on see ehk siiski toonud meile kasu.

Demokraatia on mõiste, mis Euroopas on vahest sama vana kui Sokratese dialoogid. Siiski on selle tegeliku väljenduseni jõutud alles viimasel viiekümnel aastal. Tõepoolest, inimest isiksusena käsitlevate normide kogum sündis Euroopas — ning paljude Euroopa institutsioonide näol pakutavad head näited on leidnud tunnustamist ja omaksvõttu ka meid ümbritsevatel mandritel. Samas on laiema Euroopa rahvad alles viimasel aastakümnel saanud võimaluse asuda teostama Euroopa seadusaktides sätestatud õigusi.

Niisiis, mille üle me võime eurooplastena tõeliselt uhked olla.

Osaliselt on selleks meie usk väärtustesse, mis oleme aastaid tagasi oma seadustesse kirjutanud. Tegemist on väärtustega, mille mõjul Euroopa maad on oma ühiskondades juurutanud igale meie mandri kodanikule laieneva sotsiaalse kaitse võrgustiku.

Me oleme näinud, et ühetaolisus ei too midagi sisse. Oleme püstitanud ülesande vastu võtta ühised seadused, kas siis Euroopa Liidu määruste või Euroopa Nõukogus välja töötatud inimõigusalaste konventsioonide raames, mis hõlmavad pea kõiki Euroopa kodanike elu tahke.

Seda teed käies oleme olnud hoolsad mitte kordama minevikus tehtud vigu. Oleme näinud, kuidas iga kultuur, iga regioon, iga rahvas vajab võimalust tegutseda raamistikus, kus austatakse mitmekesisust ja sallivust. Selle üheks oluliseks põhjuseks on tõik, et ainult niisuguses keskkonnas on kultuur võimeline tõusma oma tõeliste avaldumisvormideni.

Mõiste “subsidiarsus” omandab sellises kontekstis uue tähenduse. See, et otsused tuleb langetada tasandil, mis on kõige lähemal otsustest mõjutatud inimestele, on tõestuseks arvamuste ja kultuuride paljususe tervitatatusele ja niisuguse arengu soositusele. Ei tähenda ju ühiste standardite ja seaduste olemasolu veel kuidagi üheülbalisust.

Euroopa-siseselt oleme tunnustajaks kahele vastandlikule suundumusele. Majandussfääris oleme näinud eri süsteemide üksteisele lähenemist, eesmärgiks kaotada

tõkked kaubanduse teelt. Samal ajal oleme olnud tunnistasjaks ka Euroopa rahvaste ja kultuuride suurenenud üksteisemõistmisele — mitmekesisuse mõistmisele, mis on jätkuvalt Euroopa rahvaste liikumapanevaks jõuks. Kaubandustõkete kaotamine lammutab tõkkeid ka rahvaste ja kultuuride vahelt, andes neile võimaluse ammutada meie kultuurilise mitmekesisuse varasalvest.

Lisaks on meil ühised, jagatud väärtused. Selles peitubki meie mitmekesisuse ja ühtsuse olemus, mis lubavad meil koondada oma vahendid ja võimalused püüdlustesse ühise eesmärgi poole ning samas soosida mitmekesisuse konkreetsete avaldumisvormide arengut.

See ongi Euroopa rikkus: võimalus olla uhke meie hinnaliste ja arvukate kultuuri- ja ajaloopärlite üle.

Ülaltoodu omandab veelgi suurema tähtsuse Euroopa Liidu laienedes. Iga kord kui Liit laieneb, kas põhja või itta, läände või lõunasse, rikastub ta nende erinevate kultuuridega, mis Liidu arengus kaasa rääkima hakkavad.

See on unikaalne Euroopa koostöö ja ühtsete struktuuride rajamise näide. Just nii saab Euroopast maailmajagu, mis suudab globaliseerivas maailmas jätkuvalt õitsengul püsida — Euroopa areng on toimunud kiiresti ja kiireneb tulevikus kindlasti veelgi. Võime rajada ja arendada ühendust, mis tugineb ühistele arusaamadele ja tervitab mitmekesisust, jääb edaspidigi Euroopa edu võtmeks.

Lugupeetud härra President, mu daamid ja härrad!

Eesti ja Malta on Euroopa riigid, mis toimivad erinevates geopoliitilistes taustsüsteemides. Oma riigile olete hiljuti tagasi võitnud iseseisvuse. Iseseisvana olete seejärel teinud arvestatavaid samme tagamaks oma rahvale kõrgem elatustase. Eesti rahvas on teadlik oma määratlusliku kuuluvuse kahetisusest: olete ju ühtaegu nii Baltikumini riik kui ka Euroopa rahvas. Nimetatud kaks tahku ei ole loomulikult üksteisega vastuolus — nad hoo pis täiendavad teineteist.

Malta oma asukohaga keset Vahemerd on iseseisvuse saavutamisest möödunud kolmekümne seitsme aasta väl-

tel ikka ja jälle toonud Euroopa julgeoleku- ja stabiilsus-
aruteludesse Vahemere maade küsimused. Peame üli-
tähtsaks edendada eri kultuuride ja rahvaste diskussiooni
seal, kus sageli tundus olevat tegu kurtide kahekõnega,
regioonis, kus erisused ja lahkarmused võivad viia rahu
ja stabiilsustagatiste kiire allakäiguni. Malta rahvas on
jätkuvalt teadlik oma Vahemere ja Euroopa pärandist,
identiteedist ja vastutusest. Usun, et need kaks aspekti
mitte ainult ei täienda teineteist, vaid rikastavad meid ka
rahvana.

Nii eestlastele kui maltalastele, sakslastele ja portugal-
lastele, horvaatidele ja islandlastele on siin tegemist vaja-
dusega hinnata meie asetsust mitmesuguste ühise kesk-
punkti ümber tõmmatud määratlusringide sees. Kas asu-
me Baltikumis või Balkanil, Ida-Euroopas või Vahemeres,
kas tegutseme globaalses keskkonnas või kohalikul —
ikka tugineme oma unikaalsele ja mitmekesisuselt rikkale
Euroopa pärandile.

Ma usun, et teadvustades meie ühiseid väärtusi, nagu
need on määratletud Euroopa Nõukogu ja teiste rahvus-
vaheliste organisatsioonide egiidi all sõlmitud konvent-
sioonides, suudame meie ühisele tulevikule vastu astuda
mõõduka optimismiga.

Olgugi et meie riikides võivad valitseda erimeelsused
selles, mis puudutab liikmelisust Euroopa Liidus — või
mõne muu taolise koostöövormi arendamist — ehitame
üheskoos oma *maison commune*'i, oma ühist kodu, meie
Euroopat. See Euroopa peab olema inimestelähedane,
mitte bürokraatide Euroopa; ta ei tohi rajaneda Euroopa
identiteedi "loomisele", vaid Euroopasse kuuluvuse tead-
vustamisele; ta ei tähenda endast tagasipöördumist maru-
rahvsluse juurde, vaid ühise kodanikkonna ja jagatud
suveräänsuse jätkuvat viimistlemist. Et niisugune Euroopa
saaks tegelikkuseks, peab ta taotlema oma legitiimsust eri
riikide rahvaste suveräänselt tahtelt. Me peame tuginema
meie kollektiivsetele, kõigile eurooplaste ühistele mäles-
tustele — mälestustele mineviku konfliktidest, aga samas
ka väljapaistvatest saavutustest.

Oma 1882. aastal Sorbonne'is peetud loengus tões Ernest Renan, et "... rahvuse kõige olulisemaks tunnusejooneks on, et teda moodustavatel inimestel on palju ühist ning et nad on paljugi unustanud."

Kui kohaldame seda tõdemust meie arusaamale Euroopast, selle väärtustest, tulevikust, võime öelda, et Euroopa keskne tunnusejoon seisneb selles, et Euroopa rahvastel on palju ühist ja et nad on paljugi unustanud.

Niisugune on minu arvates meie ühine kodu.

Siin on minu arvates meie tulevik.

Täna teid tähelepanu eest.

Küsimus: Kuidas Te kommenteeriksite Malta ja Eesti suhteid liitumiskõneluste kontekstis?

Vastus: Ma arvan, et peame siin vaatlema meie kahe riigi suhteid arengujärgus kahepoolsete suhetena, mida ise loomustab mõlemale poolele omane Euroopa-mõõde. Lubage mul selgitada, mida ma sellega mõtlen. 1999. aastal külastas meie välisminister Eestit; mõned kuud tagasi käis Maltal teie peaminister; nüüd olen siin Tartus mina. Ma loodan, et mõne kuu pärast võin oma kodumaal vastu võtta teie presidendi koos abikaasaga. Miks me seda kõike teeme? Me teeme seda, sest minu arvates on siin tegemist kahe (mingis mõõtkavas küll üsna väikese) riigiga, kelle valitsused on astunud Euroopa Liidu poole viivale läbirääkimiste teele. Millisena me tahame oma tulevikku näha? Me tahame tagada, et kui meie rahvad hääletavad Euroopa Liitu astumise poolt, ei ole me teineteisele enam võõrad. Me tahame tagada, et Liit toimiks ilma väikeste riikide koondumiseta suurte vastu — mis oleks äärmiselt ohtlik eksitus meie kõikide jaoks. Tõik, et me tunneme üksteist ja oleme koostööd teinud, nagu me praegusel raskel läbirääkimisperioodil oleme, näitab, et meie teineteisemõistmine täiustub üha ning seega kujutab meie koostöö, sealhulgas ka tulevikus Euroopa Liidu

liikmetena tehtav, endast ka tegelikkuses meie kahe riigi rahvaste suveräänse tahte avaldust. Nii saame toimida paremas teineteisemõistmises. Seega on minu lähene-mine Malta ja Eesti suhetele väga lihtne. Meil on teineteist vaja. Me peame tundma teineteist, mis võimaldab meil mõista teineteist veelgi paremini ning vajada teineteist veelgi enam. Koos saame anda oma panuse Euroopa Liidu tugevdamiseks. Eestil on Euroopa Liidule palju pak-kuda. Ta võtab Liitu kaasa oma piiririigirolli, milles tal on palju rohkem kogemusi kui ühelgi teisel liikmesriigil ning hakkab tõenäoliselt toimima sillana vastavalt tulevikus tekkivatest olukordadest kerkivatele vajadustele. Maltal Vahemere südames on paljuski sarnane kogemus Vahe-mereala küsimustega tegelemisel: kas Vahemerest tuleb järjekordne jaotusjoon või meri, mille kohta ühel päeval saab tõepoolest öelda *mare nostrum*?

Ma arvan, et just nii peaksime teineteist mõistma õppima. Me saame teha seda kaubanduse, ärisidemete, tihedate poliitiliste kontaktide ja teineteise parema tund-mise kaudu. See selgitabki minu Eesti-visiidi ja ülikooli-linna Tartu külastuse põhjuseid. Nimelt tahtsin ma Tartu vaatepunktist kogeda, kuidas paistab siit Euroopa, selle väärtused, tulevik ja kuidas need meie kahte riiki seovad.

Küsimus: Härra President, kas Te võiksite Malta vaate-punktist kommenteerida kantsler Schröderi pakutud ideed Euroopa põhiseadusest föderalse Euroopa vormi-jana?

Vastus: Lubage mul ennast väljendada nii — ja ma pean paari sõnaga rääkima oma eluloost, et Teil oleks võimalik minu vastust paremini mõista. Oma ülikooliõpingute ajal — pean siin silmas 1940ndaid ja 1950ndaid aas-taid — olin ma veendunud föderalist; kui Te tahate edasi küsida, võin öelda, et minu arvates on asi nii: kes kord föderalist on, see selleks ka jääb. Siiski peame olema väga ettevaatlikud. Mõned inimesed arvavad, et idealistid ei

saa olla realistid. See ei ole nii. Õigupoolest peab üks tõeline idealist olema ka realist. Mida ma sellega mõtlen? Ma tahan öelda, et idealist — ja samas ka realist — on inimene, kes tunneb ära, millal on aeg küps tema mõtte ellurakendamiseks. Küsimuseks on ju: kas aeg on küps taolise föderalismi — kui me teda niimoodi nimetame — jaoks? Mina usun, et Euroopa ei ole midagi niisugust, mille saaks inimestele peale suruda. Minu mõtte kohaselt, mida mind ka eelneva loengu vältel väljendamas kuulsite, peab Euroopa olema rahvaste Euroopa ja seetõttu peavad meie ideed kasvama ja küpsema. On ju nii, et ükskõik kui ahvatlev mingi vili ka paistab, saab inimene selle toorena söömisest ikkagi korraliku kõhuvalu. Seega on minu arvates küll hea ideid välja pakkuda — isegi kui need ideed on juba 50 aastat vanad — aga me peame endalt küsima, kas aeg on nende jaoks ikka päris küps. Või peaksime hetkel eelkõige silmas pidama neid kahte teist riiki, kes loodavad lähiajal Liiduga ühineda, kusjuures mõned neist käsitlevad seda nagu Liidu esimest laienemist. Kas on ikka tark niisugusel hetkel föderalismist mõelda? Kas Malta-taolistel, see tähendab väikeriikidel on mõtet, antud arenguetapil pöörduda föderalismi, kui meil ei ole veel tekkinud seda Euroopa-tunnet, mille puhul tuntakse ennast eelkõige eurooplase ja siis sakslase, eelkõige eurooplase ja alles siis hispaanlase, või eelkõige eurooplase ja siis maltalasena? Mulle tundub, et vajame Euroopas veel mitme põlvkonna jagu aega, enne kui hakkame mõtlema enestest kui kõigepealt eurooplastest. See tähendab, et peame veel ootama. Lõppude lõpuks, Bismarcki ajal oli baierialasel ka väga raske tunda end sakslasena: isegi tänapäeval tervitab meid Baierisse sisse sõites tohutu kiri: "Vaba Liidumaa Baieri". Kuid tänapäeval mõtlevad baierialasedki enestest eelkõige kui sakslastest ja alles siis baierlastest — vähemalt arvan ma nii. See aga tähendab, et selleks, et sakslased tunneksid end eelkõige sakslaste ja alles siis baierlaste, hessenlaste või preislastena, on kulunud üle saja aasta ning tulnud maha pidada mitmed rängad sõjad. Ka Euroopa peab oma

ühise kogemustepagasi ajaga koguma. Niisiis, mida ma föderalismideest arvan? Arvan, et tegemist on väga hea ideega. Tegemist on ideega, mis sai mulle armsaks 50 aastat tagasi ning mida tahaksin sobival ajahetkel ellu rakendatuna näha — seda aga alles siis, kui aeg on tõesti küps.

GUIDO DE MARCO was born at Valletta on 22 July 1931, son of the late Emanuele de Marco and Giovanna *née* Raniolo. He was educated at St. Joseph High School, St. Aloysius College and the University of Malta. He graduated in 1952 as Bachelor of Arts in Philosophy, Economics and Italian; in 1955 he was conferred the degree of Doctor of Laws. Since 1967 he has been a Lecturer, later Professor, of Criminal Law at the University of Malta.

Professor Guido de Marco was first elected to the House of Representatives of the Republic of Malta in April 1966 as a candidate from the Nationalist Party. He has since been re-elected to Parliament at every General Election. Appointed Secretary General of the Nationalist Party in 1972, he served in this capacity until 1977, when he was elected Deputy Leader — a position from which he resigned in March 1999.

When the Nationalist Party returned to power in 1987, Professor de Marco was appointed Deputy Prime Minister and Minister of the Interior and Justice. During his tenure, Professor de Marco introduced several bills in the House of Representatives integrating into domestic law a number of important international conventions, including the European Convention on Human Rights. During his term of office, he also attended the Conference of European Ministers of Justice in Lisbon (1988) and the Hague (1989), as well as that of the Commonwealth Law Officers in New Zealand (1990). It was also during his tenure that Malta became a member of the Pompidou Group.

Professor de Marco was appointed Minister of Foreign Affairs in May 1990 and remained in office until October 1996. One of his first acts as Foreign Minister, on July 16, 1990 in Brussels, was to submit Malta's application for membership in the European Communities.

On 18 September 1990, Prof. Guido de Marco was elected President of the United Nations General Assembly (45th Session). As President of the General Assembly, Prof. de Marco undertook a number of diplomatic initiatives leading to his visits to the refugee camps in the Occupied Territories and Jordan, to Ethiopia and Albania.

He also proposed a new role for the Trusteeship Council, an initiative which was pursued by Malta within the United Nations and which at present is still under discussion.

Between 1990 and 1996, Professor de Marco spearheaded other key initiatives in both the bilateral and multilateral fields including the expansion of Malta's representation overseas and the conclusion of important agreements in areas essential for its economic growth and international co-operation. He headed Malta's delegations to various CSCE/OSCE Conferences.

In 1967, Professor de Marco was elected to represent the House of Representatives at the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, continuing to serve as a member of the Assembly for almost twenty years. On several occasions he acted as member and rapporteur of the Legal Affairs Committee and Vice President of the Committee on Rules of Procedure. During the period of 1996–1998 he was re-elected by the House of Representatives as a member of Malta's delegation to the Council of Europe's Parliamentary Assembly where he was elected Chairman of the newly constituted Monitoring Committee.

Following the Nationalist Party's victory at the 1998 General Elections, he was re-appointed Deputy Prime Minister of Malta and Minister of Foreign Affairs on September 8, 1998 — an office which he held until his nomination to the Presidency. On 11 September, he presented Malta's request for the reactivation of its application for membership in the European Union to H.E. Wolfgang Schüssel, Foreign Minister of Austria representing the Presidency of the European Union.

Professor Guido de Marco was appointed President of Malta on 4 April 1999.

GUIDO DE MARCO sündis 22. juulil 1931. aastal Vallettas, Maltal hiljuti lahkunud Emanuele ja Giovanna (sünd. Raniolo) de Marco perekonnas. On lõpetanud St Josephi keskkooli ja St Aloysiuse kolledži ning 1952. aastal Malta Ülikooli (baka-laureusekraad filosoofias, majandusteaduses ja itaalia keeles). 1955. aastal kaitses samas õigusteaduse doktori kraadi. Alates 1967. aastast on töötanud Malta Ülikoolis kriminaalõiguse lektorina ja hiljem professorina.

Professor Guido de Marco valiti esimest korda Malta Vabariigi Esindajatekotta 1966. aastal Rahvusliku partei nimekirjas. Sellest ajast on ta valitud parlamenti kõigil üldvalimistel. 1972–1977 oli partei peasekretär. Alates 1977–1999 partei aseesimees. 1999. aastal pani ameti maha.

Kui Rahvuslik Partei naasis 1987. aastal võimule, määrati Guido de Marco sise- ja justiitsministriks ning peaministri asetäitjaks. Ministrina esitas parlamendi menetlusse eelnõud, millega lülitati riiklikku õiguskorda mitmed olulised rahvusvahelised lepingud, sealhulgas "Euroopa inimõiguste konventsioon". Oma ametiajal osales Euroopa justiitsministrite kohtumistel Lissabonis (1988) ja Haagis (1989) ning Briti Rahvaste Ühenduse justiitsministrite kohtumisel Uus-Meremaal (1990). Tema ametiajal sai Malta ka nn Pompidou grupi liikmeks.

1990. aasta maist 1996. aasta oktoobrini välisminister. Brüsselis esitas Malta avalduse 16. juulil 1990. a. Euroopa Ühenduste liikmeks astumiseks. Professor de Marco on edendanud Malta panust rahvusvaheliste organisatsioonide töösse, sealhulgas ÜRO, Euroopa Nõukogu ja Briti Rahvaste Ühenduse raames.

18. septembril 1990. aastal valiti professor Guido de Marco ÜRO Peaassamblee 45. istungjärgu eesistujaks. Peaassamblee eesistujana käis põgenikelaagrites okupeeritud Palestiina aladel, Jordaania, Etioopias ja Albaanias. Oma eesistujaperioodi vältel pakkus professor Marco välja veel uue rolli ÜRO Hooldusnõukogule, Malta toetas seda algatust ÜROs ning see on siiani arutlusel.

1990. ja 1996. aastani oli professor de Marco ka teiste nii kahe- kui ka mitmepoolsete algatuste eesotsas, mis käsitlesid Malta esindatuse laiendamist välismaal ning riigi majandus-

kasvu ja rahvusvahelise koostöö seisukohalt ülioluliste lepingute sõlmimist. Professor de Marco juhtis Malta delegatsioone mitmetel Euroopa julgeoleku- ja koostöökonverentsi (CSCE) kohtumistel.

1967. aastal valiti professor de Marco Malta Vabariigi Esindajatekoja esindajaks Euroopa Nõukogu Parlamentaarses Assamblees; EN Parlamentaarse Assamblee delegaadina oli professor de Marco tegev peaaegu kahekümne aasta vältel. Mitmel korral täitis ta ka Assamblee õiguskomisjoni liikme ja ettekandja kohustusi ning oli Protseduurireeglite komisjoni aseesimees. Ajavahemikul 1996–1998 valiti ta taas Malta Esindajatekoja delegaadiks EN Parlamentaarsesse Assambleesse, kus ta omakorda valiti vastloodud Järelevalvekomisjoni esimeheks.

Pärast Rahvusliku Partei võitu 1998. aasta üldvalimistel määrati professor de Marco sama aasta 8. septembril taas Malta Vabariigi peaministri asetäitjaks ja välisministriks — nendesse ametitesse jäi ta kuni nimetamiseni Malta Vabariigi presidendiks. 11. septembril esitas ta Tema Ekstsellents Wolfgang Schüsselile, Euroopa Liidu eesistujamaad esindavale Austria välisministrile, Malta ametliku taotluse Euroopa Liidu liikmeks astumise avalduse taasmenetlemiseks.

Professor Guido de Marco vannutati Malta Vabariigi Presidendina ametisse 4. aprillil 1999. aastal.

TARTU ÜLIKOOLI AULALOENGUD

Michael Heltzer. Eesti Vabariigi ja Palestiina juudi asunduse suhted kahe maailmasõja vahelisel ajal. 28. aprillil 1993. Tartu, 1993. 12 lk.

Els Oksaar. Emakeelte ja isamaade Euroopa. 19. mail 1993. Tartu, 1994. 18 lk.

Hando Runnel. Juhan Luiga ja Vene küsimus. 8. oktoobril 1993. Tartu, 1993. 31 lk.

Vello Salo. Maakeelse piibli kolm kuube. 26. jaanuaril 1994. Tartu, 1994. 16 lk.

Eve Suurvee. Kas Eesti vajab psühhoanalüüsi? 29. aprillil 1994. Tartu, 1995. 28 lk.

Jakob von Uexküll. The Estonian Path to the Green Future. Eesti tee rohelisse tulevikku. 6. septembril 1994. Tartu, 1994. 32 lk.

Mart Laar. Rahvusliku liikumise suurlõhe ja Jakob Hurt. 16. septembril 1994. Tartu, 1995. 28 lk.

Béla Jávorszky. Eestlased ja ungarlased uuenevas Euroopas. 6. oktoobril 1994. Tartu, 1995. 16 lk.

Kaljo Villako. Haritlane, poolspetsialist ja poolharitlane. 28. novembril 1994. Tartu, 1995. 16 lk.

Ants Laaneots. Eesti Vabariigi julgeolekukontseptsiooni areng aastail 1991–1994 ja kõrgkoolid. 8. veebruaril 1996. Tartu, 1996. 28 lk.

Jaan Sootak. Surmanuhtlus: kriminaalpoliitiline ja õigusfilosofiline aspekt. 10. aprillil 1996. Tartu, 1996. 18 lk.

Boris Meissner. Ida-Euroopa uuringute areng ja struktuur Saksamaal. 8. mail 1996. Tartu, 1998. 60 lk.

Boris Meissner. Entwicklung und Aufbau der Osteuropaforschung in Deutschland. 8. Mai 1996. Tartu, 1998. S. 72.

Lennart Meri. Kaks ajalugu, seljad vastamisi. 14. mail 1996. Tartu, 1996. 24 lk.

Pär Stenbäck. Põhjamaad ja Põhjamaade koostöö Euroopa Liidu arengu taustal. 28. mail 1996. Tartu, 1998. 16 lk.

- Toomas Savi.** Haritlane ja riik. 31. mail 1996. Tartu, 1996. 14 lk.
- Mark B. Lapping.** Ameerika kõrgharidus: arengu probleemid. 26. septembril 1996. Tartu, 1998. 16 lk.
- Andrus Õvel.** Eesti kaitsepoliitilistest suundumustest. 9. oktoobril 1996. Tartu, 1996. 32 lk.
- Riitta Uosukainen.** Suomalainen identiteetti. Soome identiteet. 12. mail 1997. Tartu, 2000. 30 lk.
- Ilse Lehiste.** Keelekontakt — keelekonflikt. 21. mail 1997. Tartu, 1998. 22 lk.
- Michael Stolleis.** Europa — seine historischen Wurzeln und seine künftige Verfassung. 16. Juni 1997. Tartu, 1997. 32 S.
- Wolf Lepenies.** Is the Europeanisation of the World Over? New Challenges Facing our Old Continent. Kas maailma euroopastumine on lõppenud? Meie vana mandri ees seisvad uued väljakutsed. 15. septembril 1997. Tartu, 2001. 43 lk.
- Tarja Halonen.** Soome, Eesti ja Euroopa integratsioon. 21. oktoobril 1997. Tartu, 1998. 14 lk.
- Seppo Zetterberg.** Jüri Vilmsi saatus. 27. oktoobril 1997. Tartu, 1998. 20 lk.
- Magnus Mörner.** Comparative Approaches to the History of the Countries around the Baltic Sea. November 20, 1997. Tartu, 1998. 37 p.
- Jānis Stradiņš.** Tartu University in the History of Culture and Science of Latvia. November 25, 1997. Tartu, 1998. 30 p.
- Wolfgang Drechsler.** Sotsiaalteadused kui silmapaistev eriala Tartu Ülikoolis XIX sajandil. 1. detsembril 1997. Tartu, 1998. 36 lk.
- Wolfgang Drechsler.** On the Eminence of the Social Sciences at the University of Dorpat. December 1, 1997. Tartu, 1998. 36 p.
- Birgitta Dahl.** The Challenges of Democracy for the New Millennium. January 29, 1998. Tartu, 1998. 17 p.
- Anna Verschik.** Eesti jidiš ja selle uurimise perspektiivid. 10. veebruaril 1998. Tartu, 1998. 20 lk.

Kari Tarkiainen. Ajalookäsitlus Rootsis ja Soomes käesoleval sajandil. 31. märtsil 1998. Ajaloolise Ajakirja 1/1999 separaat. Tartu, 1999. 22 lk.

Toomas Hendrik Ilves. Eesti välispoliitika minevik, olevik ja tulevik. 30. aprillil 1998. Tartu, 1998. 21 lk.

Valdis Birkavs. Latvia and Estonia: Partners on the Way to Europa. May 7, 1998. Tartu, 1998. 27 p.

Kai Olaf Lie. Norway and European Integration. May 19, 1998. Tartu, 1998. 20 p.

Ólafur Ragnar Grímsson. Small Democracies in Europe. June 10, 1998. Tartu, 1998. 20 p.

Els Oksaar. Einheit und Vielfalt. Überlegungen zu Deutsch als Wissenschaftssprache. Ühtsus ja paljusus. Saksa keelest teaduskeelena. 14. septembril 1998. Tartu, 2001. 40 lk.

Hannes Walter. Üliõpilaste osa Eesti vabadusvõitluses. 27. novembril 1998. Tartu, 2000. 19 lk.

Norman A. Graebner. U.S. Ethnic Politics and the Expansion of NATO. February 8, 1999. Tartu, 1999. 40 p.

Eesti maailmas 21. sajandi künnisel. Eesti Vabariigi presidendi Lennart Meri 70. sünnipäevale pühendatud konverentsi kogumik. 27. märtsil 1999. Tartu, 1999. 52 lk.

Hans-Ludwig Schreiber. Das Europäische Menschenrechtsübereinkommen zur Bioethik — ein Schritt auf dem Wege der Einheit des Biorechts. Euroopa bioetika-alaste inimõiguste konventsioon — samm bioõiguse ühtlustamise poole. 14. septembril 1999. Tartu, 2000. 38 lk.

Peeter Järvelaid. Jüri Uluots oma ja meie ajas. 13. jaanuaril 2000. Ajaloolise Ajakirja 2/2000 separaat. Tartu, 2000. 28 lk.

Viktor Orbán. Stability and prosperity: Hungary's achievement and the new challenges. Stabiilsus ja õitseng: Ungari ees seisvad väljakutsed. 31. mail 2000. Tartu, 2001. 35 lk.

Vaira Vike-Freiberga. Aula Lecture. Aulaloeng. 3. mail 2000. Tartu, 2001. 33 lk.

Paavo Lipponen. Baltic Sea Region and the Northern Dimension. Läänemere regioon ja Euroopa Liidu Põhjamõõde. 9. mail 2000. Tartu, 2001. 36 lk.

Klaus Landfried. Wettbewerb — Profilbildung — Qualitätssicherung. Konkurents — omanäolisuus — kvaliteet. 11. septembril 2000. Tartu, 2001. 41 lk.

Ecumenical Patriarch Bartholomew. The Search for Meaning. Tema Pühadus Oikumeeniline patriarh Bartholomeus. Elu mõtte otsimisest. 30. oktoobril 2000. Tartu, 2001. 40 lk.

Günter Verheugen. Changing the History, Shaping the Future. Ajalugu tehes ning tulevikku kujundades. 19. aprillil 2001. Tartu, 2001. 58 lk.

